

Utrikesministern söker värja sig

Intrycket av hr Undéns föredrag i söndags — sådant det framträder i officiellt referat och i Dagens Nyheters stenografiska referat — är från en synpunkt sympatiskt. Utrikesministern synes helt ha avstått från sådana naivt optimistiska vändningar som i högre grad än något annat gjort en rad av hans tidigare framträdanden blamanta. Inte ett ord om att vi vinner aktning och välvilja på alla håll genom vår neutralism, intet försök att göra Väster och Öster till lika goda kålsupare, nästan ingenting — man får inte begära för mycket — om det ljus Sverige genom hr Undén sprider i FN, ingen tanke på att vi är i färd med att uppfostra ryssarna till demokrater genom vårt goda exempel. Även hr Undén har lärt sig något av händelserna och av kritiken; fortsätter han på den linjen några år, kanske man av Sveriges utrikesminister kan vänta en någorlunda realistisk redogörelse för läget. Tilltalande är också föredragets defensiva karaktär. Till stor del nöjer sig hr Undén med randanmärkningar till kritiken, särskilt sådan den framkommit i pressen, och dessa något kverulantiska toner är avgjort att föredra framför de stora och snedvridna perspektiven.

Dessa senare saknas dock inte helt och hållet. Ett gott exempel härpå är då Sverige påstås ha "mer ihärdigt än kanske någon annan makt verkat för FN:s universalitet". Ett bevis härpå säges vara att vi sökt få Kinas kommunistiska regering erkänd i FN; att verka för att en stat som börjat krig mot FN:s styrkor i Korea — enligt den svenska utrikesledningens egna förklaringar — införes i FN blir alltså en aktion för FN:s universalitet. Självfallet nämns i det sammanhanget ingenting om att Sverige först understödde Achesonplanen med dess bestämmelser om ömsesidig hjälp mot angripare — då demokratiernas seger i Korea syntes tryggad på hösten 1950 — och sedan tog avstånd från denna plan och genom hr Undén förordade Sydkoreas uppgivande — då läget tillfälligt försämrades för de demokratiska arméerna. Hr Undéns inställning till Sveriges insatser i FN är så verklighetsfrämmande att förklaringen endast kan spåras i ett slags underlig förväxling av NF och FN; hr Undén lever kvar i 1920-talets atmosfär och drömmer om vad Hjalmar Branting och han själv gjorde på den tiden.

Egendomligast är dock redo-

görelsen för frågan om hänvändelse till FN på grund av de ryska nedskjutningarna. Här förklarade hr Undén att den svenska regeringen inte tagit "en slutlig ståndpunkt". Och därefter yttrade han enligt det stenografiska referatet bland annat följande:

När frågan sist var under behandling i samband med den sista noten uttryckte man från högerns och folkpartiets sida det önskemålet att man inte skulle ta någon ställning för närvarande, eftersom det ändå inte var omedelbart förestående, och då gick man på regeringens sida med på att vi skjuter på ställningstagandet. Men samtidigt är det klart att vi var angelägna om att inte detta skulle missförstås på det sättet att hela pressen skulle engageras till förmån för den ståndpunkten att en sådan hänvändelse var det enda rimliga och det enda rätta... Till vår stora förundran uttalade sig sedan både folkpartiets och högerns ledare i en intervju i Dagens Nyheter redan några dagar efter det vi beslutat skjuta på ställningstagandet, där de utvecklade sin mening, nämligen att man borde i alla fall gå till FN med denna sak... Att vi inte går till FN med en sådan här sak — om vi inte gör det, vi har ju inte fattat beslutet ännu — beror det på att vi inte har utsikter att komma vidare långt på den vägen...

Denna framställning är på en gång motsägande och osann. Vid sammanträdet med högerns och folkpartiets ledare före utrikesnämnden den 4 augusti ville hr Undén — som han själv antyder och som hr Hjalmarson tidigare betonat — avgiva en deklaration om att Sverige inte skulle gå till FN. Redan då var alltså hans ståndpunkt i frågan klar. På hrr Hjalmarsons och Ohlins begäran uppsköt ställningstagandet, eller riktigare deklarationen om ställningstagandet. Självfallet förklarade de båda oppositionsledarna efter denna överläggning liksom tidigare att de önskade en vädjan till FN; att fransäga sig denna möjlighet var ju uppenbart att ta bort all verkan i den senast avgivna protestnoten till Ryssland, och förklaringen måste därför rimligen vara ett stöd för den svenska politiken. Men sedan dess har hrr Undén och Erlander tävlat om att kritisera tanken på hänvändelse till FN, och den socialdemokratiska pressen, som alltid springer ett stycke framför sina herrar, har rent av i kravet på en sådan hänvändelse sparat aktivitet och krigshets. Nu — i förgång — angriper hr Undén än en gång FN-förslaget. Men han måste för den allmänna opinionens skull ändå bevara brasklappen att regeringen inte definitivt beslutat sig. Märk

den lilla avslöjande felsägningen: "Att vi inte går till FN — om vi inte gör det, vi har ju inte fattat beslutet ännu..." Det är ett dubbelspel, som på en gång söker markera undfallenhet mot Ryssland — som skulle avsky en hänvändelse till FN — och ge illusionen av att regeringen bevarat sin karskhet. Att folk hör på sådant utan att reagera visar att disciplinen stegrats till avsågelse av förnuft och reflexion.

Om talet i övrigt är ej mycket att säga. Hr Undén tror fortfarande att han har en enhällig folkmening bakom sin politik — den i går publicerade opinionsundersökningen bör hindra honom att upprepa det påståendet. Låt oss slutligen an-

teckna ett exempel på utrikesministerns spiritualitet. I ett föregående tal hade pressen betecknats som "svansar" till partierna — en formulering som naturligtvis helt godtogs av de välsinnade, men framkallade ett par kritiska ord i Dagens Nyheter. I sin polemik i söndags gick hr Undén utförligt in på saken och slutade med att ifrågasätta om inte Dagens Nyheter i stället borde kallas "gaphals". På regeringshåll klagas man ofta över de brutala uttryck som påstås ingå i presskritiken. Det är därför skäl att lyckönska till innehavet av en person som med så fin kvickhet förmår att avvärja attackerna.